

מסורת הש"ס

הכי גרמין ואימא היכא דהדרא לבי נשא סהדר למילתא קמיסא. מי הוה כמי שלא נמסרה. בעיא בעלמא היא ואינה קושיא כל כך אלא דקמי מתני' הרי היא גרשומה בעלמא ומשמע ואפי' חזרה מן הדרך לבית אביה כבר יראה מרשות האב ופיון דלא נפקא לן מן מסירת שלוחין אלא מקרא יתירא דבית אביהו אימא היכא דהדרא בית אביה קרין ביה ואם יזמנה מהא נסקילה: כבר פסקה סנה דבי רבי ישמעאל. דלא הדרא למילתא קמימא למיהו כמי שלא נמסרה: מה תלמוד לומר. למה הוה קלמון יקום עליה ופי מי יפר לה והלא לא נאמר מפירי אלא אביה דבמו עד שלא נקם ובעלה משניטת וזו שנתארמלה משניטת מולאת מכלל אב ומכלל בעל: אלא הרי שמסר כו'. כלומר לא בא הכמוז לאלמנה ולגרשה מן הנשואין דהא כמיז בהי' אם בית אביה נדרה אישה יפירו והרי אין אישה קיים אלא לאלמנה ע"י מסירת שלוחין שעד עכשיו לא פירשו לך הכמוזים אלא משפט נודרת דבית אביה ומשפט נודרת דבית אישה או שנדרה בדרך משמכמה לשלוחין אין מי יודע הי"ך מי קורא בה אם בית אביה אם בית אישה לפיכך בא כמוז זה ולמך שלא מקרא לה בית אביה אלא בית אישה ולא מתקונה רשות לאכ נמיתתו של בעל ושוב אינו יכול להפרי עסקיה אביה היא עלה אלתא לא הדרא למילתא קמימא דאליו נתארמלה מן האירוסין עד שלא נמסרה לשלוחין מן כנסתה נדרים (דף ע.ו) מת הבעל מתקונה רשות לאכ וילפינן לה מקראי: אף אן נמי סניא. במתנינן כי היא נביימא דמיא גליילס הרי זו כנסת: מאורסא ולא נשואה. נכנסה לחופה ואע"פ שלא נבעלה דאי נבעלה הא מנא ליה כהנא: נכנסה לרשות הבעל בעלמא. מן ולא נתיב בה נכנסה לחופה: מתני' אלא ליתא ר' יוחנן ור' יוחנן בן ברוקא מפרש אמאי נקט כהן: וזו מדרש דרש ר' אלעזר כ"ע. כיוס שמטוה נשואה: כבר ביבנה. על שם שיש יושבין שורות שורות ככרס: הכניס ירוש ופיקס יונו. שמי מקנות תקט כ"ד כנסתו כמזבנה דכניס ירוש בנין דכרין דמתן דיהויין לבי מינאי אינון ירתון כסף כמזבנה יתר על חולקתו דעס אחוהו והיינו הכניס ירוש כמזבנה בנין דכרין. ולקמן בשמעתין מפרשין לה מאי היא: והכניס יונו. בן נוקבן די יהויין לבי מינאי אינון יהויין יתכן דבימי ומיתון מנכסי עד דמיגרין או עד דמלקומין לגובדין: מה הכניס אין ירושין. כמזבנה מתן אלא לאחר מיתת אביהן

תורה אור השלם

1. ונדר אלקנה וגרושה כל אשר אקרה על נפשה יקום עליה: כדבר ר"י

מסוף רש"י

והלא מוצאת מכלל אב כו'. ופי' יפר לה (וביתא 10.) בית אביה של י. היכל ולא יפה לגמרי ויכל האב להפרי או בית בעלה של י. והרי היא כשאר אלמנה ויכל האב מפר, לך ילא מקרא הוה לפר לך כיון שזמנה כו' (שם). והא על נדרה הבודדה אינו חייב. סקילה עד שהיא נערה. אכל קשה שקשה אביה היא עלה נקטתה איש נסקילה. ושלמנה דמיא היא איש למי' כנסת ואיחא למי' פירו הנהיר (שם) ור' הוה בתי'לה. ולא נבעלה מאורסה. ולא נשואה. ואפילו נכנסה לחופה ולא נבעלה דקריה ביה כמזבנה. מיהו לא קרינה ביה מאורסה (שם). למעוטי מוסר האב לשלוחין הבעל. וימנה בדין (שם). אף הבנות אינן נזונות אלא לאחר מיתת אביהן. והכין אין כושיא איתו לון ויכל האב מפר, לך ילא לית אקושיא כו' (רשב"ם) כו'. קרא יעי' דקמן 100. מצוה לזון את הבנות. משום ומכסין לא תקבלו. ומיהו חובה הוא דליכא. דמיהו חובה הוא דמנות נהו ואין מתייבין איתו לון כיון ונמטיין דאחיתין (לקמן) דאחיתין ליה יתיר ליה ואינו מתא' שריא (רשב"ם) אבי ר' יוחנן. דעסקי בתורה. ולא יתעבי' פירוש הוא ואין מן הדין (שם).

נערה שנתפתתה פרק רביעי כתובות

מ.מ.

עין משפט ור מצוה

כג א מ"י פירא מהל' נדרים הל' ככ טושיע י"ד מ"י רל ספ"י יכ.

תוספות ר"ד

מתני' האב אינו חייב במזונות בתו זה מדרש דרש ר' אביע' פי' כיום שמינהו נשוא בכרס שביבנה פי' בתוך הישיבה וע"ש שהיו יושבים שורות ושותות וקראי כרס. הבנים יירשו והבנות יונו מה הבנים אין יורשים אלא לאחר מיתת אביהן אף הבנות אינן נזונות אלא לאחר מיתת אביהן. פי' אע"פ דבתיא כמזבנה כתוב סתם בנין נוקבין דיהויין לבי מינאי יהויין יתכן בכיחי ומיתון מנכסי עד דתינסבן לגובדין פי' ומשמע אפילו בחייו. אפ"ה לא הוי האי תנאה אלא לאחר מיתת מליץ' דמה תנאי דבנים אינו אלא לאחר מיתת דהא ירתון תמן. אף תנאי דבנות לא הוי אלא לאחר מיתת אבן כתיבי לא תתיב ואין אשתו יכולה לכופו לזון

ואימא הגי מילי היבא רלא הדרא לבי נשא. נראה לר"י דהכי פריך מנ"ל דליימר בית אביה למעוטי מסר האב לשלוחי הבעל דלמא מרזייהו נרזי לנכנסה לחופה ולא נבעלה דאי לא כמד אלא מד הי"מ היכא דלא הדרא לבי נשא אלא הדרא לבי נשא אימא דתהדר למלתא קמימא להכי

ואימא היכא דהדרא לבי נשא הדרא למילתא קמימא אמר רבא ההוא כבר פסקה תנא דבי רבי ישמעאל (ד) דתנא דבי רבי ישמעאל 'ונדר אלמנה וגרושה כל אשר אשרה על נפשה יקום עליה מה תלמוד לומר והלא מוצאת מכלל אב ומוצאת מכלל בעל' אלא הרי שמסר האב לשלוחי הבעל ונתארמלה בדרך או נתגרשה היאך אני קורא בה בית אביה של זו או בית בעלה של זו אלא לומר לך כיון שיצאה שעה אחת מרשות האב שוב אינו יכול להפרי אמר רב פפא אף אן נמי תנינא (ה) הבה על נערה המאורסה אינו חייב עד שתהא נערה בתולה מאורסה והיא בבית אביה בשלמא נערה ולא כוגרת בתולה ולא בעולה מאורסה ולא נשואה בבית אביה למעוטי מאי לאו למעוטי מסר האב לשלוחי הבעל אמר רב נחמן בר יצחק אף אן נמי תנינא הבה על איש איש כיון שנכנסה לרשות הבעל לנשואין אף על פי שלא נבעלה הבה עליה הרי זה בחנק נכנסה לרשות הבעל בעלמא שמע מינה: מתני' האב אינו חייב במזונות בתו זה מדרש דרש רבי אלעזר בן עזריה לפני חכמים ככרס ביבנה הבנים יירשו והבנות יונו מזה הבנים אינן יורשין אלא לאחר מיתת האב אף הבנות אין נזונות אלא לאחר מיתת אביהן: ג' במזונות בתו הוא דאינו חייב הא במזונות בנו חייב בתו נמי חובה הוא דליכא הא מצוה איכא מני מתניתין לא רבי מאיר לא רבי יהודה ולא רבי יוחנן בן ברוקא (ו) דתניא מצוה לזון את הבנות קל וחומר לבנים (ד) דעסקי בתורה דברי רבי מאיר רבי יהודה ואמר מצוה לזון את הבנים וקל וחומר לבנות משום זילותא ר' יוחנן בן ברוקא אומר חובה לזון את הבנות לאחר מיתת אביהן אבל בחיי אביהן אלו ואלו אינן נזונות מני מתניתין אי רבי מאיר הא אמר בניס מצוה אי רבי יהודה הא אמר בניס נמי מצוה אי רבי יוחנן בן ברוקא אפי' מצוה נמי ליכא איבעית אימא רבי מאיר רבי יוחנן בן ברוקא איבעית אימא ר' מאיר והכי קאמר האב אינו חייב במזונות בתו והוא הדין לבנו הא מצוה בבחו איכא קל וחומר לבנים והאי דקתני בתו הא קמ"ל דאפילו

לאו כשהיא בדרך וקשה לר"י דהא מלונות בית אביה נפקא וגמרינן נדרים מהמס ונראה דלענין חזרה כשנתארמלה או נתגרשה אלטרטין למילף מהכא: ונדר אלמנה וגרושה מה תלמוד אומר. תימה דאלטרטין לכדרשין בפרק בתרא דנדרים (דף פא.): קל וחומר לבנים דעסקי באורייתא. ולקמן בפרק בתרא (דף קא: וס) גבי אדמון דפרין דעסקי באורייתא ירית דלא עסקי באורייתא לא ירית לענין ירושה דאורייתא ודאי איכא למיפריך דלזון לנו לגזול לו מה שזיכתה לו מורה האב אכל הכא קאמר דלא מחמירין באומו שעוסק בתורה ומפרנסין ליה כדי שיעסק בתורה: כשהס

דהא אינון ירתון תנן והכי מפרש לה ביש נוהלין דהאי הבנים יירשו אכמזבנה בנין דכרין קאי: ג' חובה לזון הכניס. תנאי כמזבנה הוא: אין נזונין. אפילו מזה אין כאן: האמר בניס נמי מזה. ולא חובה: אפילו מזה ליכא. לא דכניס ולא כניסות: איבעית אימא רבי מאיר והכי קאמר כו'. כלומר בתו דנקט לאו למידק הא בן חייב אלא משום דרבי מאיר עדיף ליה בנו אי נקט אינו חייב במזונות בנו הוא אמינא בנו הוא דחובה ליכא מזה איכא אכל בתו אפילו מזה ליכא להכי תנא אינו חייב בבנו למימרא דמזה מיהא איכא וה"ה לבנו דחובה מיהא ליכא: דאפי'